

Vergaderjaar 2024–2025

19 637

Vreemdelingenbeleid

Nr. 3304

BRIEF VAN DE MINISTER-PRESIDENT, MINISTER VAN ALGEMENE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 25 oktober 2024

Nederland zit in een asielcrisis. Door de jarenlange grote instroom van asielzoekers is het Nederlandse asielsysteem in de huidige vorm onhoudbaar. De asielopvang in Nederland zit overvol, asielaanvragen kunnen niet tijdig worden verwerkt met enorme wachtlijsten als gevolg en een deel van de asielzoekers veroorzaakt grote overlast. De mensen die recht hebben op bescherming kunnen niet doorstromen en van de asielzoekers die niet mogen blijven, vertrekt een deel niet uit Nederland. Daarom moet er direct en met urgentie ingezet worden op een breed pakket aan maatregelen om de asielketen per direct en duurzaam te ontlasten en de instroom te verminderen.

Het kabinet heeft er, na overleg met de fractievoorzitters van de PVV en NSC en vervolgens met de fractievoorzitters van PVV, VVD, NSC en BBB gezamenlijk, voor gekozen om dit te doen door middel van een asielnoodmaatregelenwet en een aantal belangrijke aanvullende maatregelen.

Allereerst wordt de geldingsduur van de asielvergunning bepaalde tijd tot drie jaar teruggebracht. Hiermee sluit Nederland aan bij de meer gangbare termijn in de ons omringende landen.

Daarnaast worden er vanaf eind november grenscontroles op grond van artikel 25 van de Schengengrenscore ingevoerd. Irreguliere migranten, onder wie asielzoekers die elders in Europa al asiel hebben aangevraagd, die worden aangetroffen bij deze controles aan de landsgrenzen worden direct teruggestuurd naar Duitsland en België. Daarbij zal de inzet zijn om ongewenste economische gevolgen te voorkomen.

Er komen vanaf begin volgend jaar 50 tot 100 extra cellen voor vreemdelingenbewaring. Het gaat hier om uitgedeelde asielzoekers of illegalen teneinde deze mensen uit te zetten naar het land van herkomst. Verder worden ongedocumenteerde asielzoekers ter fine van identificatie op grond van artikel 8 van de Opvangrichtlijn vastgezet.

De hervestiging in VN-verband wordt beperkt tot nader order tot maximaal 200 vluchtelingen per jaar.

Het landenbeleid ten aanzien van Syrië wordt aanzienlijk aangescherpt. Een versneld ambtsbericht voor Syrië wordt nog dit jaar uitgebracht, waarbij het uitgangspunt is dat gebieden die feitelijk veilig zijn om naar terug te keren ook als zodanig worden aangemerkt en veilige terugkeer-routes naar die gebieden in kaart worden gebracht. De asielzoekers uit die veilige gebieden kunnen op grond van het landenbeleid geen asielvergunning meer krijgen, en moeten terugkeren. Er worden zo spoedig mogelijk afspraken gemaakt over feitelijke, ook niet-vrijwillige terugkeer, zo mogelijk in Europees verband. Tot slot wordt ook gekeken naar het intrekken van reeds voor bepaalde tijd verleende vergunningen van statushouders die terug kunnen naar die veilige delen van Syrië. Er komt een separaat wetsvoorstel om de spreidingswet direct in te trekken, zo mogelijk nog dit jaar.

Ook wordt de wettelijke taakstelling statushouders voor gemeenten geschrapt. Dit gebeurt gelijktijdig met de wijziging van de Huisvestingswet die zal plaatsvinden met de invoering van een verbod op het geven van voorrang aan statushouders op een woning. Om doorstroom te bevorderen worden sobere voorzieningen ingericht voor statushouders. Het realiseren van doorstroomlocaties wordt, vanuit een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van gemeenten en rijk, sterk bevorderd. Hiervoor zullen de Minister van Asiel en Migratie en de Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening in overleg met de medeoverheden met een samenhangend pakket komen.

De voornemens van wetgeving die zijn opgenomen onder de asielcrisiswet in het Hoofdlijnenakkoord worden met voorrang voorbereid en, voor zover deze niet reeds aanhangig zijn bij een van beide Kamers, tegelijkertijd met de intrekking van de spreidingswet ingediend bij de Tweede Kamer, zo mogelijk nog dit jaar.

Tot slot wordt de rechtelijke dwangsom in verband met vreemdelingrechtelijke procedures afgeschaft. Het kabinet zal hiertoe met een wetsvoorstel komen.

Ten aanzien van de onderliggende maatregelen, die voorzien waren in het Regeerprogramma bij de activering van de uitzonderingsbepaling, is overeengekomen dat een asielnoodmaatregelenwet noodzakelijk is. In deze wet worden, naast het reeds genoemde terugbrengen van de geldingsduur van de asielvergunning bepaalde tijd tot drie jaar, de volgende maatregelen opgenomen:

- Het afschaffen van de asielvergunning onbepaalde tijd;
- Het verruimen van de mogelijkheden tot ongewenstverklaring na veroordelingen;
- Het schrappen van de voornemenprocedure;
- Het schrappen van de mogelijkheid tot nareis met meerderjarige kinderen en ongehuwde partners;
- Het invoeren van een strengere toets voor nieuwe feiten en omstandigheden;
- Het invoeren van een verwijtbaarheidstoets bij opvolgende aanvragen;
- Het afwijzen van aanvragen als kennelijk ongegrond als vreemdelingen niet op gehoor verschijnen;

Dit asielnoodmaatregelenwetsvoorstel wordt zo snel mogelijk uitgewerkt en ingediend bij uw Kamer. De inwerkingtreding van deze maatregelen zal zo mogelijk direct na publicatie in het staatsblad zijn. Het kabinet is er alles aan gelegen om tot een zo spoedig mogelijke behandeling van deze wet te komen. Daarom zal er voor deze asielnoodmaatregelenwet een spoedadvies aangevraagd worden bij de Afdeling advisering van de Raad van State.

Deze nadere afspraken ter uitvoering van het Hoofdlijnenakkoord zijn aanvaard door de vier fracties en zijn, na besluitvorming hierover in het

kabinet op 25 oktober, ook uitgangspunt voor het kabinetsbeleid ter uitvoering van hoofdstuk 2 van het Regeerprogramma. Het kabinet zal de verdere besluitvorming over deze maatregelen ter hand nemen.

De Minister-President,
Minister van Algemene Zaken,
H.W.M. Schoof